

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 66 Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, м. Київ прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 03 Гуманітарні науки Лемещенко-Лагоді Вікторії Володимирівні на підставі публічного захисту дисертації «Лексикографічні традиції фіксації національно-маркованих одиниць у гельській та шотландській Скотс міноритарних мовах і британському варіанті англійської мови» за спеціальністю 035 Філологія.

18 червня 2024 року, протокол № 1

Лемещенко-Лагода Вікторія Володимирівна народилася 16 липня 1990 року, громадянка України.

Освіта вища: закінчила у 2013 році Класичний приватний університет за спеціальністю «Мова і література (англійська)» та здобула кваліфікацію магістра з філології, викладача англійської та другої іноземної мови і зарубіжної літератури.

З 2020–2024 рр. навчалася в аспірантурі Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Дисертацію виконано в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова.

Науковий керівник – доктор філологічних наук, професор Леміш Наталія Євгенівна, професор кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Має праці у наукових фахових виданнях України з філології, у зарубіжних наукових виданнях, у матеріалах Всеукраїнських та Міжнародних науково-практичних конференцій, серед них:

1. Лемещенко-Лагода, В. В. (2019) До проблеми періодизації та систематизації шотландського лексикографічного процесу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*, 38(2), 104–107.

2. Lemeshchenko-Lagoda, V. (2021). Diachronic and synchronic analysis of lexicographic processes of minority languages in Scotland: a contrastive approach. *Scientific Journal of Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine. Series 9. Current Trends in Language Development*, 21. 76–89. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series9.2021.21.06>

3. Лемещенко-Лагода В. (2021). Національно-маркована лексика: проблема визначення та специфіка лексикографічного опрацювання у шотландсько-англійських словниках. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, 48, 126–129.

4. Lemeshchenko-Lagoda, V. V. (2023). Microstructural Representation of Nationally Marked Units in Scots-English and Gaelic-English Dictionaries. *Scientific Journal of Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine. Series 9. Current Trends in Language Development*, 26, 55–64. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series9.2023.26.06>

Офіційні опоненти:

Карпіловська Євгенія Анатоліївна, доктор філологічних наук, професор, завідувач відділу лексикології, лексикографії та структурно-математичної лінгвістики Інституту української мови НАН України. Дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Саме з огляду на широке закروення проблематики дисертації в першому теоретичному її розділі, а також у зв'язку з тим, що дисертацію виконано в Україні, вважаємо, що В.В.Лемещенко-Лагоді слід було б ґрунтовніше висвітлити стан опрацювання національномаркованої лексики в українському мовознавстві, як в україністиці, де накопичено величезний досвід не лише теоретичного вивчення такого різновиду лексики, а й практичний досвід її лексикографічного моделювання, так і в українській германістиці, кельтистиці та типологічному й зіставному мовознавстві. Маємо на увазі теоретичні дослідження й оригінальні словники В.В.Жайворонка «Знаки української етнокультури» (Київ, 2006), Н.В. Хобзей «Гуцульська міфологія» (Львів, 2002), колективні дослідження – словники та антології львівської школи лінгвокультурологів на чолі з Н.В. Хобзей «Лексикон львівський: поважно і на жарт» (Львів, три видання, останнє 2015) та «Гуцульський світ» (Львів, 2002) та інші праці.

2. Коректив, на наше переконання, потребують і вживані у викладі терміни *мега-*, *макро-* і *мікроструктура словника* (с. 82 і далі та інші тексту), особливо твердження про їхню гнучкість (варіативність) та жорсткість (обов'язковість, регламентованість (див. зокрема на с. 86 дис. висновок про більшу жорсткість мікроструктури словника). За всієї специфіки мовознавчої, зокрема й лексикографічної термінології англomовної та українськомовної традиції спільним і принциповим для них у визначенні структури словника є розрізнення самого його корпусу і його довідково-навчального спорядження, супроводу й видавничого оформлення. Щодо цього, варто було б взяти до уваги класичні, аж ніяк не застарілі, принаймні, англomовні праці з типології словників Л. Зґусти «Підручник із лексикографії» (L.Zgusta. Manual of Lexicography») (Прага, 1971) або С.І. Лендау «Словники: мистецтво та ремесло лексикографії» (S.I. Landau. Dictionaries: the Art and Craft of Lexicography») (Кембридж, 1989, 2-е вид.) (в українському перекладі О. Кочерги – Київ, 2012). З огляду на загальноприйняті трактування, виникає сумнів стосовно доцільності виділення терміна *мегаструктура* та визначення обсягу змісту термінів *макроструктура словника* і *мікроструктура словника*.

3. Проблема дефініювання номінацій – слів і словосполук – у словниках різних типів, зокрема етнолінгвістичних і лінгвокультурологічних, незмінно перебуває у фокусі уваги лексикографів. Для національномаркованої лексики вона важлива особливо, оскільки потребує об'єднання енциклопедичної інформації з інформацією власне мовною, лінгвістичною, їхнього пов'язання з національною пам'яттю та національною ідентичністю носіїв мови, модельованої у словнику. У п'ятому розділі дисертації ретельно проаналізовано структуру дефініцій окремих тематичних класів і підкласів національномаркованої лексики гетьської мови і мови Скотс, проте не уявлено висновки в прикладах дефініцій конкретних слів досліджуваних тематичних груп. Саме аналіз реальних дефініцій,

їхнє зіставлення в словниках різного часу і різного типу уможливило б з'ясування тенденцій розвитку традиції лексикографічного моделювання національномаркованої лексики, дало б змогу судити про переваги тих чи тих підходів, способів і засобів її лексикографічного опису для міноритарних мов.

Каліберда Оксана Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов і методики викладання Бердянського державного педагогічного університету. Дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У першому розділі дисертантка описує мовну ситуацію, що склалась на території сучасної Шотландії, та подає огляд історичного розвитку шотландської мови Скотс, шотландської гельської мови та стандартної англійської мови як мови посередника. На нашу думку, укладання порівняльної таблиці, де були б зазначені та узагальнені всі етапи розвитку досліджуваних мов, надало б науковій розвідці більшої репрезентативності.

2. У підрозділі 4.3. Мікроструктура словників шотландської гельської мови та шотландської мови Скотс (сс. 147–148) дисертантка, аналізуючи структуру словникових статей із вхідним словом, що позначає національно-макровану лексичну одиницю, виділяє серед інших компонентів мікроструктури такий складник як «перехресні посилання». Втеорії лексикографії поряд з мега-, макрота мікроструктурою ще виокремлюють рівень медіаструктури, який утворюється перехресними посиланнями в лексикографічному довіднику і з'єднує весь словниковий корпус в єдине ціле. На наш розсуд, було б доречним також проаналізувати рівень медіаструктури та з'ясувати які саме типи національно-маркованих одиниць досліджуваних мов семантизуються також за допомогою відсилання до інших словникових статей або структурних елементів лексикографічного довідника.

У науковій дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради:

1. Матвєєва Світлана Анатоліївна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу Українського державного університету імені Михайла Драгоманова – голова ради.

2. Кравцова Юлія Валентинівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри слов'янських, романських і східних мов Українського державного університету імені Михайла Драгоманова – рецензент.

3. Давиденко Вікторія Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням Українського державного університету імені Михайла Драгоманова – рецензент.

4. Карпіловська Євгенія Анатоліївна, доктор філологічних наук, професор, завідувач відділу лексикології, лексикографії та структурно-математичної лінгвістики Інституту української мови НАН України – офіційний опонент.

5. Каліберда Оксана Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов і методики викладання Бердянського державного педагогічного університету – офіційний опонент.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Лемещенко-Лагоді Вікторії Володимирівні ступінь доктора філософії в галузі знань 03 Гуманитарні науки за спеціальністю 035 Філологія.

Голова разової спеціалізованої вченої ради ДФ 66

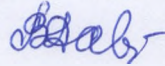
С.А. Матвєєва

Рецензент

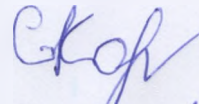
Ю.В. Кравцова

Рецензент

В.І. Давиденко

Опонент

Є.А. Карпіловська

Опонент

О.О. Каліберда

